Downloaded via the EU tax law app / web

Laikina versija

TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. vasario 15 d.(*)

„Prašymas priimti prejudicin? sprendim? – Prid?tin?s vert?s mokestis – Šeštoji direktyva 77/388/EEB – 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punktas – Tam tikr? kult?ros paslaug? atleidimas nuo mokes?io – Tiesioginio veikimo nebuvimas – Atleist? nuo mokes?io kult?ros paslaug? nustatymas – Valstybi? nari? diskrecija“

Byloje C?592/15

d?l *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* [Apeliacinis teismas (Anglija ir Velsas) (civilini? byl? skyrius), Jungtin? Karalyst?] 2015 m. spalio 16 d. sprendimu, kur? Teisingumo Teismas gavo 2015 m. lapkri?io 13 d., pagal SESV 267 straipsn? pateikto prašymo priimti prejudicin? sprendim? byloje

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

prieš

British Film Institute

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kur? sudaro kolegijos pirmininkas T. von Danwitz (praneš?jas), teis?jai E. Juhász, C. Vajda, K. Jürimäe ir C. Lycourgos,

generalinis advokatas Y. Bot,

pos?džio sekretor? L. Hewlett, vyriausioji administrator?,

atsižvelg?s ? rašytin? proceso dal? ir ?vykus 2016 m. rugs?jo 7 d. pos?džiui,

išnagrin?j?s pastabas, pateiktas:

– *British Film Institute*, atstovaujamos solisitoriaus P. Drinkwater, barister?s Z. Yang, QC D. Milne ir solisitoriaus A. Lee,

– Jungtin?s Karalyst?s vyriausyb?s, atstovaujamos S. Brandon, padedamo baristerio S. Singh,

– Europos Komisijos, atstovaujamos R. Lyal ir M. Owsiany-Hornung,

susipažin?s su 2016 m. rugs?jo 29 d. pos?dyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima š?

Sprendim?

1 Prašymas priimti prejudicin? sprendim? pateiktas d?l 1977 m. geguž?s 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB d?l valstybi? nari? apyvartos mokes?i? ?statym? derinimo –

Bendra prid?tin?s vert?s mokes?io sistema: vienodas vertinimo pagrindas (OL L 145, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvi? k., 9 sk., 1 t., p. 23, toliau – Šeštoji direktyva) 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punkto ir 2006 m. lapkri?io 28 d. Tarybos direktyvos 2006/112/EB d?l prid?tin?s vert?s mokes?io bendros sistemos (OL L 347, 2006, p. 1) 132 straipsnio 1 dalies n punkto išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrin?jant *Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs* (Jungtin?s Karalyst?s mokes?i? ir muit? administratorius, toliau – mokes?i? administratorius) ir *British Film Institute* (toliau – BFI) gin?? d?l BFI teikiam? paslaug?, kurias sudaro teisi? patekti ? film? perži?ras suteikimas, apmokestinimo prid?tin?s vert?s mokes?iu (PVM).

Teisinis pagrindas

S?jungos teis?

3 Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio „Tam tikros visuomenei naudingos veiklos atleidimas nuo mokes?io“ 1 dalies n punkte nustatyta:

„1. Nepažeisdamos kit? Bendrijos nuostat? ir taikydamos s?lygas, kurias jos nustato siekdamos užtikrinti teising? ir s?žining? atleidimo nuo mokes?i? taikym? bei užkirsti keli? galimam mokes?i? vengimui, išsisukin?jimui ar piktnaudžiavimui, valstyb?s nar?s atleidžia nuo mokes?io:

<...>

n) tam tikras kult?ros paslaugas ir glaudžiai su jomis susijusias prekes, kai šias paslaugas teikia ir prekes tiekia viešosios teis?s subjektai ar kitos atitinkamos valstyb?s nar?s pripažintos kult?ros institucijos;

<...>“

4 Remiantis Direktyvos 2006/112 411 ir 413 straipsniais, šia direktyva nuo 2007 m. sausio 1 d. panaikinti ir pakeisti PVM srities S?jungos teis?s aktai, be kita ko, Šeštoji direktyva.

Jungtin?s Karalyst?s teis?

5 Jungtin? Didžiosios Britanijos ir Šiaur?s Airijos Karalyst? 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punkto nuostat? ? nacionalin? teis? neperk?l? iki 1996 m. birželio 1 d. – t? dien? ?sigaliojo *Group 13 of Schedule 9 of theValue Added Tax Act 1994* (1994 m. PVM ?statymo 9 priedo 13 grup?).

Pagrindin? byla ir prejudiciniai klausimai

6 BFI yra ne pelno siekianti organizacija, kurios tikslas – skatinti kin? Jungtin?je Karalyst?je. Nuo 1990 m. sausio 1 d. iki 1996 m. geguž?s 31 d. (toliau – gin?ijamas laikotarpis) BFI mok?jo standartinio tarifo PVM už teisi? patekti ? film? perži?ras suteikim?.

7 2009 m. kovo 30 d. BFI mokes?i? administratoriui pateik? prašym? gr?žinti per gin?ijam? laikotarp? sumok?t? PVM ir teig?, kad min?t? teisi? patekti ? film? perži?ras teikimas yra kult?ros paslaug? teikimas, atleistas nuo mokes?io pagal Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punkt?. Šis prašymas buvo atmestas.

8 BFI pareišk? ieškin? d?l šio sprendimo atmesti skund? *First-tier Tribunal (Tax Chamber)* [Pirmosios instancijos teismas (Mokes?i? byl? skyrius), Jungtin? Karalyst?]. 2012 m. gruodžio 5 d. sprendime šis teismas nusprend?, kad šioje nuostatoje numatytas atleidimas nuo mokes?io veikia

tiesiogiai.

9 Mokes?i? administratorius pateik? apeliacin? skund? d?l šio sprendimo *Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber)* [Aukštesnysis teismas (Mokes?i? byl? ir kanceliarijos skyrius), Jungtin? Karalyst?]; šis atmet? skund? ir nusprend?, kad min?toje nuostatoje ?tvirtintas atleidimas nuo mokes?io yra pakankamai aiškus ir tikslus, tod?l veikia tiesiogiai. Min?toje nuostatoje pavartoti žodžiai „tam tikras“ iš ties? turi b?ti aiškinami taip, kad šis atleidimas nuo mokes?io buvo susij?s su kult?ros paslaug?, kurias teikia viešosios teis?s subjektai ar kitos atitinkamos valstyb?s nar?s pripažintos kult?ros institucijos, teikimu. Šiam mokes?i? administratoriui buvo leista pateikti skund? *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* [Apeliacinis teismas (Anglija ir Velsas) (Civilini? byl? skyrius), Jungtin? Karalyst?].

10 Pagal sprendime d?l prašymo priimti prejudicin? sprendim? pateiktus paaiškinimus, jeigu Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punkt? reikt? aiškinti taip, kad jis apima kult?ros paslaugas, kurias teikia viešosios teis?s subjektai ar kitos atitinkamos valstyb?s nar?s pripažintos kult?ros institucijos, kaip tai suprantama pagal t? pa?i? nuostat?, tai reikšt?, kad BFI, kuri yra toks teis?s subjektas, gal?t? tiesiogiai remtis šia nuostata tam, kad pasinaudot? teisi? patekti ? film? perži?ras suteikimo atleidimu nuo mokes?io laikotarpiu nuo 1990 m. sausio 1 d. iki 1996 m. geguž?s 31 d. BFI gal?t? ir po 1996 m. geguž?s 31 d. tiesiogiai remtis min?ta nuostata, nors jos teikiamos paslaugos nepatenka ? kult?ros paslaugas, kurios buvo nuo šios datos atleistos nuo mokes?io Jungtin?s Karalyst?s teis?s aktuose.

11 Šiomis aplinkyb?mis *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* [Apeliacinis teismas (Anglija ir Velsas) (Civilini? byl? skyrius)] nusprend? sustabdyti bylos nagrin?jim? ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punkto nuostatos, vis? pirma žodžiai „tam tikros kult?ros paslaugos“, yra pakankamai aiškios ir tikslios, kad 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punktas veikt? tiesiogiai ir viešosios teis?s reglamentuojam? ?staig? ar kit? pripažint? kult?ros ?staig? atliekamas kult?ros paslaug? teikimas, kaip BFI šioje byloje atliekamas paslaug? teikimas, nesant j? perkelian?i? nacionalin?s teis?s akt?, b?t? atleistas nuo mokes?io?

2. Ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punkto nuostatomis, vis? pirma žodžiais „tam tikros kult?ros paslaugos“, valstyb?ms nar?ms suteikta kokia nors diskrecija d?l j? taikymo pri?mus perk?limo teis?s aktus, ir, jei taip – kokia diskrecija?

3. Ar tos pa?ios pirma išd?stytos išvados taikomos [Direktyvos 2006/112] 132 straipsnio 1 dalies n punktui?“

D?l prejudicini? klausim?

D?l pirmojo klausimo

12 Pateikdamas pirm?j? klausim? prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas siekia iš esm?s išsiaiškinti, ar Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punktas, kuriame numatytas „tam tikr? kult?ros paslaug?“ atleidimas nuo mokes?io, turi b?ti aiškinamas kaip veikiantis tiesiogiai taip, jog, nesant j? ? nacionalin? teis? perkelian?i? nuostat?, viešosios teis?s subjektas ar kita atitinkamos valstyb?s nar?s pripažinta kult?ros institucija gali remtis šia nuostata tiesiogiai.

13 Remiantis nusistov?jusia Teisingumo Teismo praktika, visais atvejais, kai direktyvos nuostatos savo turiniu yra bes?lygin?s ir pakankamai tikslios, asmenys gali jomis remtis nacionaliniuose teismuose prieš valstyb?, jei per nurodyt? laik? nebuvo perkelta direktyva ?

nacionalin? teis? ar ji buvo perkelta netinkamai (be kita ko, žr. 1982 m. sausio 19 d. Sprendimo *Becker*, 8/81, EU:C:1982:7, 25 punkt?; 2014 m. sausio 15 d. Sprendimo *Association de médiation sociale*, C?176/12, EU:C:2014:2, 31 punkt? ir 2016 m. liepos 7 d. Sprendimo *Ambisig*, C?46/15, EU:C:2016:530, 16 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?).

14 D?l Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punkto primintina, kad šioje nuostatoje numatytas atleidimas nuo mokes?io taikomas „tam tikroms kult?ros paslaugoms“. Min?toje nuostatoje nepatikslinama, kokias kult?ros paslaugas valstyb? nar? turi atleisti nuo mokes?io. Iš ties? joje nenumatytas išsamus kult?ros paslaug?, kurios turi b?ti atleistos nuo mokes?io, s?rašas, ta?iau nurodomos tik „tam tikros“ paslaugos. Tod?l šioje nuostatoje palikta teis? valstyb?ms nar?ms apibr?žti kult?ros paslaugas, kurioms taikomas šis atleidimas nuo mokes?io.

15 BFI, remdamasi nusistov?jusia Teisingumo Teismo praktika, pagal kuri? min?to 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punkte nurodytos s?vokos yra savarankiškos S?jungos teis?s s?vokos ir j? tikslas – išvengti skirtum? taikant PVM sistem? ?vairiose valstyb?se nar?se (be kita ko, žr. 2013 m. vasario 21 d. Sprendimo *Žamberk*, C?18/12, EU:C:2013:95, 17 punkt?), teigia, kad žodži? junginys „tam tikros kult?ros paslaugos“ turi b?ti aiškinamas kaip apimantis visas kult?ros paslaugas, kurias tiekia viešosios teis?s subjektai ar kitos atitinkamos valstyb?s nar?s pripažintos kult?ros institucijos, tod?l jis yra pakankamai aiškus ir tikslus.

16 Vis d?lto pažym?tina, kad toks aiškinimas neatitinka Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punkte pavartot? žodži? „tam tikras“ ?prastos reikšm?s ir ši? žodži? vartojimas šioje nuostatoje netenka veiksmingumo.

17 Be to, BFI aiškinimu gali b?ti pernelyg išpl?sta šio atleidimo nuo mokes?io apimtis, kokia ji matyti iš šios nuostatos, atleidžiant nuo mokes?io visas kult?ros paslaugas, o tai prieštaraut? Teisingumo Teismo praktikai, pagal kuri? s?vokos, kuriomis apibr?žiami šios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punkte numatyti atleidimo nuo mokes?io atvejai, turi b?ti aiškinamos siaurai (šiuo klausimu žr. 2007 m. birželio 14 d. Sprendimo *Horizon College*, C?434/05, EU:C:2007:343, 16 punkt?; 2015 m. spalio 22 d. Sprendimo *Hedqvist*, C?264/14, EU:C:2015:718, 34 ir 35 punktus bei 2016 m. vasario 25 d. Sprendimo *Komisija / Nyderlandai*, C?22/15, nepaskelbtas Rink., EU:C:2016:118, 20 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?).

18 Iš Teisingumo Teismo praktikos taip pat matyti, kad, atvirkš?iai tam, k? teigia BFI, reikalavimas vienodai taikyti šio 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punkte ?tvirtint? atleidim? nuo mokes?io n?ra absoliutus. Iš ties?, nors min?tame straipsnyje nurodyti atleidimo nuo mokes?io atvejai yra savarankiškos S?jungos teis?s s?vokos, kuri? tikslas – išvengti skirtum? taikant PVM sistem? ?vairiose valstyb?se nar?se, S?jungos teis?s akt? leid?jas gali valstyb?ms nar?ms patik?ti apibr?žti kai kurias atleidimo nuo mokes?io s?lygas (šiuo klausimu žr. 1996 m. kovo 28 d. Sprendimo *Gemeente Emmen*, C?468/93, EU:C:1996:139, 25 punkt?; 2006 m. geguž?s 4 d. Sprendimo *Abbey National*, C?169/04, EU:C:2006:289, 38 ir 39 punktus bei 2015 m. gruodžio 9 d. Sprendimo *Fiscale Eenheid X*, C?595/13, EU:C:2015:801, 30 punkt? ir jame nurodyt? teismo praktik?).

19 Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punkto pažodin? aiškinim? patvirtina šios direktyvos genez? ir S?jungos teis?s akt? leid?jo siekti tikslai.

20 Šiuo klausimu, kaip savo išvados 20 ir 21 punktuose nurod? generalinis advokatas, S?jungos teis?s akt? leid?jas nepritar? pirminiam Europos Komisijos pasi?lymui, kuriame buvo išsamus atleistin? nuo mokes?io kult?ros paslaug? s?rašas (žr. 1973 m. birželio 20 d. Pasi?lym? d?l Šeštosios Tarybos direktyvos d?l valstybi? nari? apyvartos mokes?i? ?statym? derinimo – Bendra prid?tin?s vert?s mokes?io sistema: vienodas vertinimo pagrindas [COM(73) 950 *final*]),

bet vartodamas žodži? jungin? „tam tikras kult?ros paslaugas“ pasirinko susiaurinti š? atleidim? nuo mokes?io ir leisti valstyb?ms nar?ms nustatyti j? atleidžiamas nuo mokes?io kult?ros paslaugas.

21 Kaip savo rašytin?se pastabose Teisingumo Teismui pažym?jo Komisija, nors v?liau ji si?l? pakeisti Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punkto tekst? išsamiu atleist? nuo mokes?io kult?ros paslaug? s?rašu (žr. 1984 m. gruodžio 5 d. Pasi?lym? d?l Devynioliktosios Tarybos direktyvos d?l valstybi? nari? apyvartos mokes?i? ?statym? derinimo, kuria pakei?iama Direktyva 77/388/EEB – Bendra prid?tin?s vert?s mokes?io sistema [COM(83) 426 *final*]), S?jungos teis?s akt? leid?jas paliko galioti pirmin? tekst?, pagal kur? remiantis pirmoje Tarybos ataskaitoje d?l bendros prid?tin?s vert?s mokes?io sistemos veikimo, pateiktos pagal Šeštosios direktyvos 77/388 34 straipsn? [1983 m. rugs?jo 14 d., COM(83) 426 *final*], esan?ia analize šio atleidimo nuo mokes?io turinys paliekamas apibr?žti kiekvienai valstybei narei.

22 Kaip savo išvados 23 punkte nurod? generalinis advokatas, S?jungos teis?s akt? leid?jo sprendimas palikti valstyb?ms nar?ms diskrecij? nustatyti atleistas nuo mokes?io kult?ros paslaugas gali b?ti paaiškinamas didele kult?ros tradicij? regioninio paveldo ?vairove S?jungoje ir kartais net toje pa?ioje valstyb?je nar?je.

23 Taigi reikia manyti, kad, nurodant „tam tikras kult?ros paslaugas“, Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punkte nereikalaujama atleisti nuo mokes?io vis? kult?ros paslaug?, nes valstyb?s nar?s gali atleisti nuo PVM „tam tikras“ paslaugas, o kitas apmokestinti.

24 Kadangi šioje nuostatoje suteikiama diskrecija valstyb?ms nar?ms nustatyti atleistas nuo mokes?io kult?ros paslaugas, ji neatitinka s?lyg?, kylan?i? iš šio sprendimo 14 punkte min?tos teismo praktikos, kad ja gal?t? b?ti tiesiogiai remiamasi nacionaliniuose teismuose.

25 Šio teiginio negalima gin?yti remiantis 2005 m. vasario 17 d. Sprendimo *Linneweber ir Akritidis* (C453/02 ir C?462/02, EU:C:2005:92) 34–37 punktuose ir 2007 m. birželio 28 d. Sprendimo *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C?363/05, EU:C:2007:391) 59–61 punktuose nurodytais argumentais, pagal kuriuos galima valstybi? nari? diskrecija neb?tinai pašalina atitinkam? atleidimo nuo mokes?i? atvej? tiesiogin? veikim?.

26 Iš ties?, kaip savo rašytin?se pastabose nurod? Komisija, 2005 m. vasario 17 d. Sprendime *Linneweber ir Akritidis* (C453/02 ir C?462/02, EU:C:2005:92) suformuluota praktika yra susijusi su valstybi? nari? galimybe nustatyti atleidimo nuo mokes?io taikymo s?lygas, o ne su diskrecija, joms leidžian?ia nustatyti atleidimo nuo mokes?io apimt?, kokia ji matyti iš žodži? „tam tikros kult?ros paslaugos“, ?tvirtint? Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punkte.

27 D?l 2007 m. birželio 28 d. Sprendimo *JP Morgan Fleming Claverhouse Investment Trust ir The Association of Investment Trust Companies* (C363/05, EU:C:2007:391) pažym?tina, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punktas skiriasi nuo šioje byloje nagrin?to atleidimo nuo mokes?io atvejo, nes jame reikalaujama atleisti nuo mokes?io tik „tam tikras“ kult?ros paslaugas.

28 Atsižvelgiant ? visa tai, kas išd?styta, ? pirm?j? klausim? reikia atsakyti, kad Šeštosios direktyvos 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punktas, kuriame numatytas „tam tikr? kult?ros paslaug?“ atleidimas nuo mokes?io, turi b?ti aiškinamas kaip veikiantis tiesiogiai taip, jog, nesant j? ? nacionalin? teis? perkelian?i? nuostat?, viešosios teis?s subjektas ar kita atitinkamos valstyb?s nar?s pripažinta kult?ros institucija negali remtis šia nuostata tiesiogiai.

D?l antrojo ir tre?iojo klausim?

29 Atsižvelgiant ? atsakym? ? pirm?j? klausim?, nebereikia atsakyti ? antr?j? ir tre?i?j? klausimus.

D?l bylin?jimosi išlaid?

30 Kadangi šis procesas pagrindin?s bylos šalims yra vienas iš etap? prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateikusio teismo nagrin?jamoje byloje, bylin?jimosi išlaid? klausim? turi spr?sti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastab? pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyr? min?tos šalys, n?ra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendžia:

1977 m. geguž?s 17 d. Šeštosios Tarybos direktyvos 77/388/EEB d?l valstybi? nari? apyvartos mokes?i? ?statym? derinimo – Bendra prid?tin?s vert?s mokes?io sistema: vienodas vertinimo pagrindas 13 straipsnio A skirsnio 1 dalies n punktas, kuriame numatytas „tam tikr? kult?ros paslaug?“ atleidimas nuo mokes?io, turi b?ti aiškinamas kaip veikiantis tiesiogiai taip, jog, nesant j? ? nacionalin? teis? perkelian?i? nuostat?, viešosios teis?s subjektas ar kita atitinkamos valstyb?s nar?s pripažinta kult?ros institucija negali remtis šia nuostata tiesiogiai.

Parašai.

* Proceso kalba: angl?.